

AKCIE NA MAJITELE

Vypráno v Česku

Díky anonymním akciím lze snadno ukrýt majetek také v České republice

Švýcarsko? Panama? Kajmanské ostrovy? Anebo raději Česká republika? O všech těchto zemích lze uvažovat, pokud chcete utajit svůj majetek. Česko přitom není na seznamu omylem a ostatním zdatně konkuruje. Zdejší právní systém totiž umožňuje založení firmy, u níž nelze zjistit, kdo ji vlastní. Důvodem je existence institutu zvaného akcie na majitele či na doručitele. Vlastníkem takové společnosti, jež má akcie v listinné podobě na majitele, je totiž ten, kdo cenné papíry momentálně drží. Aniž by byl kdekoliv evidován. Na jedné straně umožňuje tato vysoce ceněná anonymita neprůstřelnou ochranu, na druhé straně ovšem může znamenat závažný problém. „Nevýhodou tohoto institutu je jednoznačně to, že anonymizované akciové struktury umožňují praní špinavých peněz,“ konstatoval brněnský advokát Lumír Schejbal. Mnoho zemí už proto podobné druhy cenných papírů odbouralo. „Tlak na zrušení tohoto institutu je v rámci vyspělých zemí velký. Je jen otázkou času, kdy se tohoto tématu aktivně chopí Evropská komise a institut v rámci evropské legislativy zcela zakáže,“ upozorňuje Schejbal.

VÍC ŠKODY

Stačí tedy založit podnik s listinnými akciemi na majitele a majetek převést pod tuto firmu. České úřady tuto „schovku“ dobře znají, zbraní mají ale málo. Pokusy o úplné zrušení anonymních akcií skončily neúspěšně. Přineslo by to prý víc škody než užitku. „Víme, že takové návrhy se objevily při tvorbě nového obchodního zákoníku, ministerstvo spravedlnosti se ale k takovým iniciativám postavilo zamítavě. Ani ministerstvo financí se nestaví k takové restrikci příliš příznivě, protože nikdo nepředložil empirickou analýzu přínosů, kterou by taková úprava přinesla. Je třeba si uvědomit, jaké náklady by přineslo toto opatření již existujícím akciovým společnostem s akciemi na majitele,“ řekla týdeníku EURO náměstkyně ministra financí Klára Hájková.

Snahu zrušit anonymní akcie potvrzuje rovněž expert na právo cenných papírů a vysokoškolský pedagog Jan Dědič. „Takové iniciativy existují, protože věčný záměr nového obchodního zákona počítal s tím, že listinné akcie na majitele nebude možné, stejně jako na Slovensku, vy-

FAKTA

- Z údajů Českého statistického úřadu vyplývá, že v České republice bylo k 31. červenci 23 088 akciových společností.
- Kolik z nich má akcie na majitele, ale přesně zjistit nelze. Jde o tisíce firem.
- Nejoblíbenější právní formou je v Česku společnost s ručením omezeným. Těch je přes 280 tisíc.

dávat. Pak se ale od tohoto záměru upustilo a v návrhu zákona, který vláda poslala do Poslanecké sněmovny, takové omezení již nebylo,“ říká. Také Dědič tvrdí, že by takové opatření ničemu nepomohlo.

Dokud je možné investovat bez jakékoli formální evidence do drahých kovů, umění nebo například starožitností, nedává zrušení jednoho z mnoha předmětů anonymního vlastnictví smysl

Ukrývat majetek lze totiž i do firmy s akciemi na jméno. Akcie se totiž mohou napsat na nastrčenou osobu, která bude figurovat v seznamu akcionářů, avšak skutečným majitelem může být někdo jiný. „Zákon stanoví pouze vyvratitelnou domněnku, že akcionářem je ten, kdo je zapsán v seznamu akcionářů nebo v evidenci Střediska cenných papírů. Rozhodující ale je, kdo je skutečným vlastníkem. To potvrzuje i judikatura Nejvyššího soudu,“ vysvětluje Dědič.

Podobně se vyjádřil také advokát Matěj Vácha z kanceláře Pelikán Krofta Kohoutek. „Samo zrušení akcií na majitele investorům nezabrání nakoupit akcie na jméno cílové společnosti kteroukoli ze zahraničních forem anonymních společností, kterou není problém založit v daňových rájích, jako jsou Britské Panenské ostrovy, Seychely, v zemích EU jako Nizozemsko nebo Německo i v USA. Dokud je možné investovat bez jakékoli formální evi-

AKCIE NA JMÉNO

Na akci, přímo na papíře u listinné podoby nebo v evidenci SCP (Středisko cenných papírů), je uvedeno jméno akcionáře.

AKCIE NA MAJITELE

V listinné podobě jde o kus papíru, na kterém je jen název společnosti a nominální hodnota. Ten, kdo tento kus papíru má u sebe, je akcionářem. Převádět se může bez vědomí společnosti. V zaknihované podobě jsou dnes v evidenci SCP na majetkových účtech.

akcionáře. Jenže opět neúspěšně. Třeba Sběrka listin by měla obsahovat jmenový seznam akcionářů zúčastněných na valné hromadě. „Častým jevem ovšem je, že na valnou hromadu se dostává osoba, které jsou tyto akcie propůjčeny pouze na valnou hromadu. Případně se zápis z valné hromady nezveřejní ve Sběrce listin a podnikatel riskuje sankci dvaceti tisíc korun, která za anonymitu vlastnictví pro akcionáře častokrát stojí,“ konstatuje Pavel Fabian z advokátní kanceláře Fabian & Partners.

Transparentnost tak funguje například pouze u bank, investičních společností a dalších finančních institucí, protože zákon jim umožňuje pouze vydání akcií v zaknihované podobě.

V zahraničí je přítom běžné, že renomované banky pro společnost s anonymní akciovou účastí neotevřou bankovní účet. Banka tedy přinutí akciovou společnost změnit akcie na jméno nebo uložit akcie na majitele do banky, kde je zřizován účet, a tím bance odhalit vlastníka.

Pražský advokát Václav Schovánek navrhuje jiné řešení. „Za mnohem systémovější řešení považuji uskutečnění reformy spočívající v dematerializaci listinných akcií do zaknihované podoby, jako tomu bylo ve Francii v osmdesátých letech minulého století,“ říká. Jenže tomu musí předcházet rozhybání centrálního depozitáře, jehož vznik stále vázne.

Snaha zrušit akcie na majitele by ale mohla narazit i na další překážky. „V praxi by to znamenalo rozkrytí stávajících majetkových struktur, a tudíž pravděpodobně i neochotu některých hospodářských subjektů takovou změnu podporovat,“ naznačuje možné důsledky Schovánek.

LEGÁLNÍ ODLIV KAPITÁLU

Utajení majitelé firem se tak mohou radovat. Přesouvat majetek nemusejí, neboť anonymní vlastnictví hned tak zrušeno nebude. I kdyby se tak nakonec stalo, pravděpodobně by jim starosti nepřibýly. „Pokud dnes někdo využívá podobnou společnost pro účel praní špinavých peněz nebo jinou nezákonnou činnost a jednoho dne zjistí, že to již dále není možné, bude hledat jinou cestu,“ ujišťuje Tomáš Strnad, generální ředitel společnosti Glisco, jež se stará o majetek bohaté klientely. Například sehnat za sebe někoho není žádný problém. „V zahraničí, a to i ve vyspělých státech EU, je dnes tato služba naprosto běžná,“ upozornil Strnad. Důsledkem by pak bylo, že se bude zakládat více společností v zahraničí. Tyto zahraniční firmy budou následně zakládat nebo kupovat české společnosti. Strach z legálního odlivu kapitálu je tedy na místě.

PETRA PELANTOVÁ (petra.pelantova@euro.cz)

dence do drahých kovů, umění nebo například starožitností, nedává zrušení jednoho z mnoha předmětů anonymního vlastnictví smysl,“ zdůrazňuje Vácha.

NEPRŮHLEDNÉ STRUKTURY

Ministerstvo spravedlnosti tvrdí, že zákaz by vedl k nižší atraktivitě akciových společností založených podle českého práva. Navíc nástrojů pro boj s praním špinavých peněz je prý dostatek. Bez tak by ale návrh musel přijít od ministerstva financí nebo České národní banky (ČNB) coby garantů kapitálového trhu, uvedlo ministerstvo. Centrální banka to ale popírá. „Řešení této problematiky není v gesci ČNB, ale ministerstva spravedlnosti,“ prohlásil Pavel Zúbek z centrální banky. Ta prý nic měnit nechce, i když přiznává, že opatření by pomohlo rozkrýt majetkové struktury v některých firmách.

Na problém s anonymními majiteli firem ukazuje také sílící tlak k identifikaci

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU HLEDÁ EXTERNÍ HODNOTITELE PRO OPERAČNÍ PROGRAM PODNIKÁNÍ A INOVACE

Pro účely hodnocení projektů z Operačního programu Podnikání a inovace je vyžadováno posouzení nezávislými externími odborníky.

Hledáme externí hodnotitele pro technické a ekonomické posouzení projektů dle výběrových kritérií v programech: Inovace, Rozvoj, Ekoenergie a Školící střediska.

ZÁKLADNÍ POŽADAVKY NA EXTERNÍHO HODNOTITELE:

- vysokoškolské vzdělání a praxe v oboru minimálně 3 roky nebo
- středoškolské vzdělání a praxe v oboru minimálně 5 let

a další specifické požadavky dle jednotlivých programů podpory. Informace o Operačním programu Podnikání a inovace naleznete na www.mpo.cz nebo www.czechinvest.org.

V případě zájmu stát se externím hodnotitelem vyplňte prosím životopis a vstupní formulář, které naleznete na adrese <http://www.czechinvest.org/hledame-hodnotitele> včetně všech potřebných informací.

www.mpo-oppí.cz
800 800 777

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

INZERCE